

PROPRIETAR-DIRECTOR

AUGUSTIN POPA

Redacția și administrația
BLAJ, JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE

Cl. regulamentului de a-
plicare a tarifului comer-
cial, categoria V.

Unitatea

REDACTOR

DUMITRU NEDA

Foale înscrise în Registrul de
Publicații al Trib. Târnava-Mică
sub Nr. 2-1933.

ABONAMENTE

Pe un an . . . 300 Lei
Pe 6 luni . . . 180 Lei
Pentru străinătate 900 Lei**Foale bisericescă-politică — Apar în fiecare Sâmbătă**

Pasă de fă așisderea!

(+). Creștinismul e vieată, nu vorbărie în vânt. Suflul acestel vieți e iubirea, sub îndoită înfățișare: față de Dumnezeu și față de deapropapele. Cine gândește, simțește și lucrează altfel, e aramă sunătoare și chimval răsunător. Fie el chiar legiutor, preot ori levit în lumea celor chemați la mântuire. — Cei buni, și cari țin într'adevăr legea Domnului, învață și urmează nu pilda acestora, ci a Samarineanului milostiv. A cărui iubire o dovedesc faptele, nu vorbele. Și care iubire, în înfăptuirile ei, ni-se înfățișează așa:

1. Nu caută la față. Cuprinde pe toți câți au lipsă să li-se vină într'ajutor. Nu se uită la culoarea feței. Nu întreabă de limbă, de lege, de neam, de sectă, de obârșie, de pătură socială. — de nimic. „Un om oarecare“ e năpăstuit și trebuie ajutat. Atât. Celelalte toate urmează din această caldă și spontană hotărâre isvorită dintr'o iubire atotcuprinzătoare.

2. Razimă pe bunătatea nelățărită a inimii, care se vedește prin milă. Iubirea nu se de zăvor. Nu se însingurează în depărtare. Nu drămăluiește câștigul și pierderea. Nu poate trece cu vederea nevoia în care se sbate deapropapele. Nu înțelege, și nu vrea să înțeleagă, înțelepciunea celor nepăsători și reci. Samarineanul îndată ce a văzut pe cel stălcit de tâlhari, „i-s'a făcut milă de el“.

3. Mila aceasta nu e teoretică. Nu e un simțământ ușor, de suprafață, trecător, ce se sfârșește doar cu un oftat afectat, potrivit să facă impresie. Nu. Iubirea laudată de Mântuitorul, și dată ca pildă de urmat, e aceea care trece în faptă gândul bun: „Apropiindu-se, a legat ranele lui“. Vorba aleasă și meșteșugită, dacă nu-i susținută de fapta bună și frumoasă, e deșertăciune urită, și lui Dumnezeu și oamenilor.

4. Iubirea jertfelnică îi place Fiului lui Dumnezeu, care pentru noi oamenii și pentru a noastră mântuire a părăsit siavile cerești, s'a întromenit și s'a dat pătimirii până la jertfa Crucii. Binele nu se face numai dorind și stăruind să l înfăptuiască — alții. Cel puțin nu așa a purces Isus, despre care știm că spune Scriptura: „A început a face și a învăța...“ Tocmai contrarul a ceea ce vedem că se petrece de cele mai multe ori. Fiindcă-i ușor să te plătești cu sfaturi bune și îndemnuri la jertfelnicie — chiar și la suprema jertfă — privind, dela adăpost și dela înălțime, pe alții cari se frământă, duc nevoi, suferințe și mor, jos, în văltoarele vieții. Samarineanul milostiv toarnă, dintr'al său, untdelemn și vin pe ranele celui suferind. Mai mult: Plătește, firește că tot dintr'al său, nu din buzunarul altuia, ori din vistieria obștească, ospătarului la care l-a dus, numai să-l vadă înstrăvenit. De sine însuși își uită. Dânsul merge pe jos. E fericit că poate purta, pe cel greu încercat, pe dobitocul său.

„Va fi nevoie mare

— Prezența Cuvântului veșnic în evenimentele zilelor

de Ale . . . a

„O, vino iar în cuibul de păcate,
Să smulgi din mâni haine biciul greu,
Coboară iar și adu-ne dreptate,
Să știm, și buni și răi, de Dumnezeu!“
(Al. Vlahuță)

Intunerecul crește mereu. Antihristul veacului nostru pare că-și exercită puterea infernală cu toată furia. Un fel de deism cuprinde inimile atâtor nenorociți, iar cei sacrificați murmură îngrijorați: „Dintru adâncuri am strigat către Tine Doamne...“

„Omenirea, vreme de patru ani încheiați, s'a improșcat cu sânge, spre a se hotări cine avea să aibă parte de răzorul cel mai mare și de punga cea mai plină. Slugile lui Mammon l-au izgonit pe Caliban în nesfârșite șanțuri protivnice, ca să se îmbogățească mai mult și să-i sărăcească pe dușmani. Dar această cumplită încercare n'a folosit nimănui. Mai calici ca la început, mai flămânzi de cum eram, toți s'au întos la picioarele de lut ale Zeului Negoțului, să-i jertfească pacea lor și vieța aproapelui... Marea încercare s'apropie de sfârșit. Omenirea depărtându-se de Evanghelie, s'a ales cu pustiul și moartea. Multe făgădueli și amenințări s'au împlinit. De-acuma, nouă desnădăjduiților, nu ne mai rămâne decât nădejdea întoarcerii tale. De nu vii să-i trezești pe adormiții cuibăriți în mocirla stătută a iadului nostru, e semn că osânda-ți pare prea scurtă și ușoară, față cu trădarea noastră“ (Giovanni Papini).

* * *

Isus e prezent. E viu. E printre noi. E în Evanghelie, în Euharistie și în Papa. El spune tuturor fiilor veacului acestuia:

5 Iubirea Samarineanului nu-i foc de paie. Nu-i o isbucnire momentană de cucoană sentimentală. Nu-i o sclipire efemeră. E o poruncă ce pornește din străfunduri de conștiință. E un imperativ categoric și statornic, ale cărui comandamente dăinuiesc, limpezi și obligatorii, atâta vreme cât dăinuiește și suferința de alinat: „A doua zi ieșind... i-au zis (gazdei): Poartă grijă de dânsul, și orice vei mai cheltui, eu, când mă voi întoarce, voi da ție“.

De inimi reci și seci e plină lumea. Și toți aceștia caută și găsesc îndreptățiri pentru purtarea lor. Dar numai în ochii proprii. Și pentru cine vrea să-i creadă. Mântuitorul, întorcându-și fața dela ei, ne îndreaptă privirea spre Samarineanul milostiv, cu îndemnul preasfânt și dumnezeesc: „Pasă de fă și tu așisderea!“ Numai așa vom plini Legea.

„Nu vă adunați vouă comori pe pământ, unde molii și rugina le strică și unde furii le fură și le sapă, ci vă adunați vouă comori în ceriu, unde nici rugina, nici molii nu le strică și unde furii nu le fură; căci unde este comoara voastră, acolo este și inima voastră“ (Mt. 6, 19-21). Care a fost atitudinea oamenilor față de acest imperativ evanghelic? O spune Papini:

„Dumnezeiasca Afacere și prea-cuviosul Ban covârșesc mai vajnic ca'n trecut mințile oamenilor săriți din minte. Cel ce are puțin vrea mult; cel ce are mult vrea mai mult; cel ce-a căpătat mai mult, vrea tot.“

„Nărașiți în risipa anilor de măceluri, cumpătații s'au deprins a fi lacomi, resemnații râvnitori, cinstiții s'au apucat de furtișaguri, cei curați la suflet de învoeli furșe. Oamenii se înavușesc prin camătă și silnicie: sub cuvânt că fac negoț; în numele marelui industrii practică pirateria câtorva în pofida multora. Delapidatorii și excrocii țin în păstrare banul obștesc; iar mita face parte din îndreptarul tuturor oliharhiilor. Ingâmfarea bogătașilor le-a vârat tuturor în cap că, pe pământul însfârșit scăpat de obsesia cerului n'are preț decât aurul, ceea ce se poate cumpăra și irosi cu aur“.

Iată motivul pentru care Mântuitorul a spus, că vor veni timpuri când „va fi nevoie mare, care n'a fost din începutul lumii, până acum nici vu va fi (Mt. 24, 22). Jalea, durerea, înclăstarea, ura și sălbătăcia zilelor noastre a întrecut pe cea a tuturor veacurilor. Echilibrul universal s'a pierdut, busola de orientare s'a întunecat, iar Evanghelia ne avertizează: „Căutați să nu Vă amăgească pe voi cineva, căci mulți vor veni în numele meu zicând: Eu sunt Hristos și pe mulți vor înșela. Și veți auzi de rășboaie și vești de rășboaie. Și se va scula limbă pe limbă, și împărăție pe împărăție, și vor fi ciume și foamete și cutremure pe alocurea, ci acestea toate sunt începătura durerilor“.

În acest smârc de murdărie — continuă Papini — amorțesc și se destramă toate credințele. Uneia singure i-se închină omenirea: Aceleia ce recunoaște marea treime a lui Wotan, Mammon și Priap: Puterea, având drept simbol Sabia și drept templu Cazarma; Bogăția, având drept simbol Aurul și drept templu Bursa; Carnea, având drept simbol Phallus-ul și drept templu Bordelul. Această religia care domnește pe întinderea pământului, practică cu ardoare, prin faptele, dacă nu totdeauna și prin vorbele tuturor oamenilor din vremea de azi.

Apogeul însă și culmea durerilor se va atinge când va veni *apostasia* și se va arăta omul păcatului sau *Anticristul* prezis de sf. Pavel, care va birui prin faptul că tăria credinței creștinilor va fi asemenea casei zidite pe nisip și s'a pogorît ploaie și au venit râurile și au bătut vânturile și au lovit casa aceea și a fost căderea ei mare (Mt. 7, 27).

Europa, țara noastră și sufletele noastre, în anii din urmă au fost asemenea casei zidite pe nisip, și fiind lovite de valuri s'au dărâmat și se dărâmă. Refacerea pe care o așteptăm e ca și împărăția lui Dumnezeu despre care Hristos a zis: „De nu va întrece dreptatea voastră pe cea a vameșilor și a fariseilor, nu veți intra întru împărăția lui Dumnezeu”. Și cum trebuie să întrecă dreptatea noastră pe cea a vameșilor? Dumnezeuescul Răscum-părător e clar:

„Auzita-ți că s'a zis celor de demult: *Să nu ucizi*, iară cel ce va ucide vinovat va fi judecâții. Dară eu vă zic vouă, că tot cel ce se mânia pe fratele său în deșert, vinovat va fi judecâții.

Auzita-ți că s'a zis celor de demult: *Să nu fii desfrânat*. Dară eu vă zic vouă, că tot cel ce se uită la muiere ca să o poftască, iată a păcătuit cu ea în inima sa.

Auzit-ați că s'a zis celor de demult: Oricine-și va lăsa muierea sa, *să-i dea ei carte de slobozire*. Dară eu vă zic vouă că ce a împreunat Dumnezeu omul să nu despartă.

Auzita-ți că s'a zis celor de demult: *Să nu juri strâmb... ochiu pentru ochiu...* Să urăși pe vrășmașul tău... Dară eu vă zic vouă: Nicidecum să nu jurați, iertați celor cari vă greșesc și iubiți pe vrășmașii voștri” (Mt. 5, 21—40).

Ce face însă sârmana noastră omenire? Oamenii seucid unii pe alții, cultura și civilizația se distruge, iar „străvechea familie se fărâmițează: Căsătoria e nimicită de adulter și de bigamie; prăsila pentru mulți pare o pacoste și se feresc de ea prin tot felul de leacuri și lepădări voife; desfrâul întrece dragostea legitimă; sodomia își are panegiriștii

și lupanarele sale; ibovnicele, știute ori neștiute, ocârmuesc un nesfârșit norod de sifilitici și damblagii”.

Toate acestea constituie acel păcat despre care Isus zice: *Vai lumii de smintele*. A urât Mântuitorul așa de mult acest păcat, încât a poruncit că decât să-l comită cineva, mai bine să-și lege o piatră de grumaz să se arunce în mare, să-și scoată un ochiu, să-și taie o mână ori să-și amputeze un picior. Omul n'a voit să facă acest lucru; n'a voit nici să se mortifice și atunci Dumnezeu a permis catastrofa, măcelul, „zile cum n'au mai fost”, în care pentru vinovați au căzut atâtea nevinovați: orbi, schiopi, schilavi etc.

Ceeace înseamnă că sunt iarăși actuale cuvintele Mântuitorului: *Securea e la rădăcina pomului*. Astăzi la rădăcina vieții noastre sunt două securi: a diavolului și a lui Hristos care ne spune: „Nu vă temeți de ceiceucid trupul, însă sufletul nu-l pot ucide, ci vă temeți, de ceice pot pierde și sufletul și trupul” (Mt. 10, 28).

Nici să nu să creadă că ceice urmează pe Isus s'ar pierde în anonimatul acestei lumi, căci „ai noștri și perii capului sunt numărați”.

Să nu descurajăm. Pe stema țării stă scris: *Nihil sine Deo*. Iară dacă Dumnezeu vrea ca această stemă să mai dăinuiească, așa după cum a răsturnat piatra de pe ușa mormântului, și după cum l-a eliberat pe Petru din închisoare, ne va mântui și pe noi de toți dușmanii cari ne înconjoară.

Și acum Isuse, „venit-a vremea — zice Papini — să ni-te arăți iarăși tuturor, spre a-i da un semn hotărîtor și neîndoios generației noastre. Vezi bine, Isuse, nevoia ce ne roade; vezi bine cât de mare ni-i marea nevoie; nu poți să nu știi cât ni-i de încolțitoare nevoia, cât ni-i de haină și adevărată strâmtoarea, sărăcia, desnădejdea; știi bine câtă trebuință avem de mijlocirea ta, cât suntem de nevoiți să te'n-torci iarăși pe lume. Fie și numai pentru un scurt răstimp, o întoarcere neașteptată, pe

dată urmată de-o neașteptată plecare: o singură arătare, o venire și întoarcere, o singură vorbă la venire, o vorbă singură la plecare, un singur semn, o singură dojană, o străfulgerare pe cer, o licărire în noapte, o despicare a văzduhului, o strălucire în noapte — un singur ceas din veșnicia ta, un singur cuvânt pentru marea-ți tăcere. Avem nevoie de tine, numai de tine, de nimeni altul” — Vino, Doamne, Isuse!

Dela Beiuș. Păr. protopop Lt. Col. Gavril Filimon, confesorul unit al Corpului 7 Armată Timișoara, a vizitat, în zilele de 19-21 Oct. c., garnizoana orașului Beiuș și cantonamentele din județul Bihor. În scurta sa petrecere în cetatea Episcopului Vulcan, distinsul preot a fost găzduit la reședința episcopescă.

Duminea Misiunilor a fost sărbătorită în 24 Oct., ca și în anii trecuți, cu toată în-suflețirea. Predica zilei, la catedrală, a fost rostită de păr. dr. Iuliu Hirțea, secretarul Episcopiei. Pentru motive de interes local, serbarea tradițională de după amiază a fost amânată pe Duminea următoare, 31 Oct., când — în sala de festivități a liceului Samuel Vulcan — păr. protopop dr. Ilie Dăianu a conferențiat despre *Venerabilul Ieremia Valahul*. Evocarea nobilei figuri a acestui pribeag de dragul sfințeniei a înălțat sufletele alesei asistențe. — Programul de cântări, în care a fost încadrată conferința, s'a desfășurat sub conducerea păr. prof. M. Bruchental. Serbarea fost patronată de Comitetul eparhial al Uniunii Mariane a Femeilor, sub președinție dnei Eliza dr. Pavel, directoarea liceului român unit de fete.

Sâmbătă, 6 l. c., a avut loc, în sala de festivități a liceului de băieți, sărbătorirea maestrului *Francisc Hubic*, canonic on. și profesor de teologie, din prilejul împlinirii al 60 de ani de viață. Sărbătorirea marelui compozitor, din partea școalelor beiușene care — pe vremuri — l-au avut profesor, a fost onorată cu prezența I. P. S. Sale Valeriu

FOIȚA „UNIRII”

Blăjenii acum un sfert de veac

de Dr. Coriolan Suciu
dir. lic. „Sf. Vasile”

Primul războiu mondial, care din 1914 până în 1918 a însângerat pământul bătrânului nostru continent, în toamna anul 1918, deodată cu căderea frunzelor, se apropia de sfârșit.

În Septembrie 1918, Germanii încă se credeau destul de puternici. Feldmareșalul Hindenburg, în apelul său din 2 Sept. 1918, dat dela marele cartier către poporul și armata germană, pentru a risipi multele svonuri cari circulau în sinul populației și a soldaților germani, mai ales în urma afișelor lansate de avioanele adversarului, ținea să desmintă acele „sfruntate minciuni” cari caută — zicea apelul — „să sdruncine credința poporului nostru în dreptatea cauzei noastre și în biruința finală”. Mareșalul conducător al armatei germane, după ce combătea afirmațiile dușmanului, ținea să accentueze în apelul său, că: „La răsărit am silit pe inamici să facă pace și suntem destul de tari să facem și în apus acelaș lucru, cu toate că sunt și Americani acolo”.

Evenimentele însă s'au precipitat. Puterile antantei au găsit călcâiul lui Achille al puterilor centrale pe frontul din Balcani.

În 14 Sept. 1918 generalul Franchet d'Esperay a străpuns frontul din Macedonia, pe Vardar, la joncțiunea dintre trupele bulgare și cele austro-ungare.

Frontul bulgar s'a prăbușit. În 27 Sept 1918 guvernul bulgar a fost nevoit să ceară dela comandantul suprem al oștirilor antantei din Salonic, încetarea ostilităților, cu scopul începerii tratativelor, pentru armistițiu și pace.

Capitularea ei necondiționată a urmat în curând.

Tot în ziua de 27 Sept. președintele Statelor Unite, W. Wilson, a precizat din nou condițiile de pace, iar la Viena se ținea un consiliu de coroană, menit să schimbe constituția Austriei, pentru a face federalizarea ei. Ministrul de externe al Austro-Ungariei, baronul Burian, care deja pe la mijlocul lui Sept. făcuse un demers către guvernele țărilor beligerante, pentru convocarea unei consfătuiri, în care să se trateze în mod neobligator chestiunea păcii, profită de vorbirea președintelui Wilson și face o nouă ofertă de armistițiu și pace, declarând că primește ca bază pentru începerea tratativelor de pace cele 14 puncte wilsoniene, precum și cele 4 puncte adresate congresului din Washington cu data de 12 Ianuarie 1918. (Cfr. ziarul „Unirea”, nr. 61 din 5 Oct. 1918, cu cele 14 + 4 puncte).

Ofensiva de pace se pornește cu toată puterea. Fronturile se destramă și tronuri încep a se surpa.

La începutul lui Octomvrie și guvernul german tatonează terenul pentru pace.

Românii din Ardeal își pun întrebarea: „Ce facem noi, în fața situației?”

Și fiindcă în Austria și Ungaria rezolvarea chestiunii naționalităților înainta cu pași repezi, tinzând la desfacerea diferitelor popoare din cadrele celor două națiuni asupritoare, în ziua de 18 Oct. Comitetul executiv al partidului național român din Ardeal, prin glasul dlui deputat *Dr. Alexandru Vaida-Voevod*, face în camera dela Budapesta declarația sa istorică, accentuând, că „După suferințe și lupte seculare națiunea română din monarhia austro-ungară așteaptă și pretinde validitatea drepturilor inalterabile și imprescriptibile la o deplină viață politică”.

Cuvântarea dlui Vaida a fost cuvântul poporului român, care își revendica dreptul său la libertate și unire națională.

Zarurile erau aruncate.

Pe când în țările puterilor centrale desorientarea era generală și crizele de guvern și cele constituționale se succedau vertiginos, Românii din Ardeal, cari simțeau că se apropie cu pași repezi ziua cea sfântă și mare a eliberării din cătușele multisekulare, își strâneau rândurile într'o impresionantă solidaritate națională.

În ziua de 4 Noemvrie 1918, un mănunchiu de *intelectuali din Blaj*, adresează prin ziarul „Unirea” (nr. 68 din 4 Noem. 1918) următoarea chemare, pe care o reproducem acum din prilejul împlinirii primului sfert de

Traian și a lumii alese beiușene. Păr. prof. M. Bruchental a schițat, într'o scurtă vorbire, personalitatea muzicală a sărbătoritului. — A urmat executarea unor bucăți alese din operele maestrului, care, de încheiere, evocând pe marii citori ai liceelor din Beiuș, a cerut tinerimii să aibă un adevărat cult pentru zidurile sfinte între cari crește, căci fiecare peatră din acelea — rodul unei jertfe a vlădicilor Orășii — îi invită la muncă și jertfire de sine în slujba Neamului.

Vrem să fim ai Tăi...!

Cu lacrimile tuturor mamelor, cu vaetele tuturor răniților, cu oftatul tuturor dispăruților, cu sângele tuturor morților și cu vâpaia tuturor suferinților, desmetecit din toropeala unei trăiri de ușurătate și nepăsare ce i-a napădit mădularele, în sfârșit Neamul nostru îl reclamă pe Isus Hristos. Mai stăruitoare și mai darnică decât în trecut, mulțimea cere și-L vrea pe Domnul. Pe Domnul umilirilor și al mării, pe Domnul binecuvântărilor, al vindecărilor și al iertării, al pătimirilor amare, al biruinții asupra morții, al dreptății și al păcii. Pe Isus cel dătător de viață veșnică. Intreg. Nefalsificat. Evangelic, euharistic și adevărat.

Pentru înfăptuirea și desăvârșirea acestei afilieri cerute și dorite de Dumnezeu și de Națiune, se cere lucru. Sunt de lipsă persoane intermediare. Insărcinați cu afaceri. Diplomați. Legați ai lui Hristos. Apostoli mulți și sfinți. Preoți, cari fideli angajamentelor de bună voie luate, prin faptul consacrării lor, să nu mai aibă altă rațiune de a fi decât pentru a sluji mărirea lui Dumnezeu și binele sufletelor.

Încă în vechiul Testament, Dumnezeu a poruncit preoților: „Sfinți să fie, căci sfânt sunt și eu Domnul cel ce îi sfințesc“¹⁾. La aceasta sf. Robert Bellarmin zice: „Dacă dela preoții aceia cari jertfeau oi și boi și-L lău-

dau pe Dumnezeu pentru binefaceri din lumea aceasta, se cere atâta dreptate, sfințenie și devotament, ce se va cere dela aceia cari jertfesc pe Mielul lui Dumnezeu și aduc mulțumiri pentru binefaceri veșnice?“²⁾. Doctorul Angelic adaugă: „...pe cum ceice primesc ordinele sacre sunt puși peste popor prin gradul ordinului, tot așa să-i fie superiori și prin meritul sfințeniei“³⁾. Intr'adevăr, dintre toate calitățile sufletești ale preotului, sfințenia este condiția — sine qua non — care, împreună cu grația dumnezeiască, face să rodească cuvântul vestit. Sf. Gregoriu cel mare explică acest fapt: „Acel cuvânt pătrunde mai bucuros în inima ascultătorilor, pe care îl recomandă viața vorbitorului...“⁴⁾. Preotul Veșnic însuși „a început a face și a învăța“⁵⁾, iar mulțimile însetate l-au aclamat cu glasuri de bucurie și l-au urmat nu numai „pentru că niciodată n'a grăit om ca acest om“⁶⁾, ci mai vârtos pentru că „toate le-a făcut bine“⁷⁾. — Să nu mergem mai departe. Sunt o mulțime de alte locuri în Sf. Scriptură care vorbesc de sfințenia preotului. Cu cât vom vedea mai limpede necesitatea vieții noastre sfinte, cu atât mai amară ne va fi desamăgirea, văzându-ne nemernicia.

O vai, sărmane hotăriri de pe băncile Seminarului cum vi s'au frânt aripile! O vai sfinte hotăriri și jurăminte, cum v'ați ofilit! Unde sunteți voi elanuri tinerești și suflete incandescente, care ați pornit la drum cu dorul de a aprinde lumea cu foc din focul sufletului vostru dăruit, între lacrimi, Răstignitului? Unde este sarea ce trebuie să conserve sufletele și să le ferească de corupție? Unde este lumina ce trebuie așezată pe vârful munților ca să lumineze pe tot omul ce vine în lume? Unde este optimismul vostru, fii ai tunetului de odinioară, cari în răsadnița preotească dela Blaj, ați poposit cu capul pe

¹⁾ Explanatio in Psalmos. — ²⁾ Summa Theol. Supplementum q. 35, art. 1. — ³⁾ „Epistolarum“ lib 5, 25. — ⁴⁾ Fapte 1, 1. — ⁵⁾ Ioan 7, 46. — ⁶⁾ Marcu 7, 37.

veac dela acele zile pline de entuziasm și înflăcărare națională, cari ne-au dus la marea zi de 1 Decembrie 1918.

Chemare

Frați Români!

A bătut ceasul!

După suferințe îndelungate, după jertfe supraomenești, ce le-a adus neamul nostru, a răsărit în sfârșit și pentru noi clipa sfântă a libertății!

Frați Români, bucurați-vă!

Lațurile selăviei s'au prăbușit în tină, și neamul nostru își înalță fruntea obidită de până acum — și privește în jur de sine ca popor liber, ce singur are dreptul de a dispune asupra sorții sale.

Lăudată să fie Dumnezeul popoarelor, că ne-a învrednicit să ajungem această sfântă zi!

Lăudat să fie amintirea atâtor mii și mii de eroi-martiri, frați ai noștri, cari prin sângele vărsat au stropit din belșug gliastrămoșească, până ce a răsărit din ea floarea sfântă a libertății, egalității și frățietății tuturor popoarelor din lume.

Frați Români!

Inchiegați-Vă pretutindenea în jurul frunților voștri, — constituiți-Vă în sfaturi naționale locale și în garde de pază, și nu faceți nici un singur pas, fără știrea și consimțământul Comitetului nostru Național Central!

Arătați-Vă vrednici de însemnătatea istorică a acestui moment sublim; puneți te-

meliile viitorului fericit, în liniște, fără tulburări, cu demnitatea unui popor conștiu de sine!

Mergeți înainte mândri, cu fruntea ridicată, pentru a Vă închina Dumnezeescului Soare al libertății, ce a răsărit, în sfârșit și pentru noi!

Deșteaptă-te Române!

Visul urât al trecutului să rămână uitat în întunec, — să-l uităm cu toții, ca și când n'ar fi fost!

Păstrați liniștea și ordinea, nu Vă atingeți de persoana și avutul nimănui!

Aceasta o cer conducătorii voștri, și o pretinde cinstea voastră de Români!

Trăiască libertatea tuturor popoarelor!

Trăiască Neamul Românesc!

Blaj, la 4 Noembrie n. 1918.

Dr. Vasile Suciu, Dr. Alexandru Nicolescu, Dr. Izidor Marcu, Dr. Ambroziu Chețianu, Iuniu Brut Hodoșiu, Ștefan Roșianu, Dr. Alexandru Rusu, Dr. Ioan Coltor, Dr. Zenovie Păclășanu, Gavrilă Precup, Alexandru Ciura, Dr. Octavian Prie, Petru Suciu, Dr. Alexandru Borza, Iuniu Brut Micu, Ioan F. Negruțiu, Ștefan Pop, Iuliu Maior, Aurel C. Domșa, Dr. Dănilă Sabo, Dr. Ioan Pop, Dr. Cornel Ordace, Dr. Iustin Nestor, Ștefan Dragoș, Eugen Nicola.

Sentimentul solidarității naționale ne strânge lângă eroi. Acelaș sentiment trebuie să ne strângă și lângă orfanii lor.

Inima lui Isus și v'ați adăpat atâția ani cu sângele Lui?

Iată-ne în fața unei probleme, pe cât de actuală și importantă, tot atât de chinuitoare: Preoțimea. În special preoțimea satelor, în foarte multe cazuri lasă mult de dorit, fiind condamnată lăncezeli, mediocrizării și pesimismului. În atâtea parohii vieața pastorală a preotului este un calvar. Un calvar ce nu durează numai trei ore, ci luni și ani. Un calvar unde nu se moare pentru a învia a treia zi, ci un calvar unde se trăiește mereu pentru a suferi tot mai mult, unde odată cu părăsirea lui Dumnezeu, se resimte și părăsirea sufletelor celor mai iubite, unde nimeni nu-ți adaptează ideile, unde nimeni nu-ți împărtășește durerea și unde nimeni nu-și amestecă lacrimile cu ale tale. Un calvar chinuitor de unde vezi falsul Tabor al lumii, cu bogățiile ei, cu plăcerile ei care te ademenesc, în timp ce Ingerul căzut îți șoptește mereu la ureche: „Toate acestea îți le dau țiel“. — O Dumnezeule, cât sunt de crude încercările la cari îi supui pe prietenii Tăi!

La această lamentabilă abatere din calea apostolatului integral contribue în mare măsură lipsurile de ordin material și greutățile familiare. Nimic de zis și fără comentarii. Este chinuitor să te rupi tu în două, să fii și al parohiei și al familiei. Este un sbucium a fi om spiritual și a sluji în aceeași vreme și materiei; a fi și om euharistic și trupesc; a fi apăsător de grija mulțimii, dar și a familiei; a duce la mântuire masele și a-ți vedea fără efect pastorația în propria ta familie! Toate acestea le recunoaștem. Dar cauza principală a lăncezelii și a răcirii noastre nu este aceasta, ci lipsa totală a unui program de viață sufletească. Lipsa rugăciunii și a meditației, și mai ales părăsirea vieții euharistice. Acestea ne-au aprins pe noi și ne-au nutrit în primele zile ale preoției noastre. Dar acum dacă ele nu mai formează pâinea noastră cea de toate zilele, este firesc și logic ca elanul nostru sacerdotal să se atrofieze și să dispară. Ar fi minune dacă s'ar întâmpla altfel. Și cu astfel de elan ce roade putem aduce... Odinioară, cu câtă hotărâre a blestemat Preotul Vecinic smochinul ce avea numai frunze...

Cu toate acestea, răspunderea noastră uriașă rămâne. Avem în mâinile noastre mântuirea sau distrugerea sufletelor și a Neamului. Fără exagerare și fără retorism de paradă.

Superioritatea ne trimite în via cea întelenită a Stăpânului și așteaptă dela noi roade. Dar condiția principală a recoltei este munca. Munca apostolică. Munca grea și istovitoare. Orice fel de muncă are un sistem, un plan. Uaș general și unu zilnic. Unde nu este program și socoteală, toate merg anapoda, iar rezultatul este deficitar. Amenință falimentul. Țăranul nostru își are un plan agricol zilnic. Dacă nu, și-l face în fiecare dimineață înainte de a pleca la câmp. Munca apostolică încă este o muncă, și încă cea mai nobilă dintre toate, cea mai necesară și cea mai plină de răspundere. Câți dintre noi au un plan, un program fix de viață sacerdotală zilnică? Cât de simplu. De exemplu: Liturgie, meditație, lectură pie, vizite la bolnavi, examinarea conștiinței etc.?

După un moment de reculegere, continuu. Dacă se lucrează fără program, pe o așa întinsă scară, rezultatul, de cele mai multe ori este nul. Iar acolo unde se lucrează cu bunăvoință, dar cu un program întâmplător, rezultatul este și el slab și întâmplător.

(Va urma)

Pr. Aurel Aldea

Colțul AGRU-lui

Timișoara. Comitetul de Direcție al Agrului în ședința din Octombrie a. c., ce a avut loc la Timișoara, în prezența D-lor: Prof. Alex. Borza v. președinte, prof. Al. Buia, secretar gen. subst., Dr. I. Rațiu, director spiritual, Dna I. Maior, delegata Umfru-lui general, Dr. I. Tenchea, prof. A. Cosma, ing. V. Borza membrii și secretar de birou, pâr. Mihai Perian, s'a ocupat de următoarele chestiuni:

A hotărât continuarea Bibliotecii „Agru”, din care a și apărut nr. 18, dând aprobare cu plăcere Agrului Arhidiecezan pentru editarea numerilor 19 și 20. În privința Calendarului, din cauza timpului scurt, s'a hotărât editarea lui în anul viitor.

S'a discutat situația Bisericii noastre în fața noilor dispoziții referitor la averile bisericesti, hotărând ca, în strict contact cu Mitropolia, să se facă convenitele demersuri.

S'a hotărât apoi reluarea concursurilor de religie, cari vor avea loc de Crăciun și Sf. Paști.

Pentru a fi reprezentate în Comitetul de Direcție toate organizațiile componente ale Agrului, s'a cerut Op. Pontificale pentru România, și Reuniunii corurilor, să designeze câte un reprezentant în Comitet.

S'au luat la cunoștință rapoartele privind activitatea „Astru”-lui „Umfru”-lui și a org. astriste, precum și de adresele intrate și emaneate dela birou.

Știri mărunte

Relații diplomatice între Turcia și Vatican. După informații primite din cercurile Vaticanului, guvernul turcesc, după cum scrie *Viața* de azi, a înștiințat, cancelariatul de stat al Vaticanului, că Ankara intenționează să stabilească relații diplomatice cu Sfântul Scaun. S'ar putea stabili un contact analog cu cel care există între Vatican și Japonia necatolică. După cum se aude, dorința turcă a fost primită cu simpatie la Vatican. Se poate aștepta pentru acest motiv în scurt timp numirea unui reprezentant turc pe lângă Sfântul Scaun și a unui diplomat papal la Ankara.

Misiuni populare. În zilele de 7—9 Noemvrie c., au avut loc sfinte misiuni populare la Lupu (distr. Blaj). Vestitor al cuvântului a fost pâr. Dumitru Neda, canonic mitropolitan. De Sf. Taine s'au apropiat cam 300 suflete. La ascultarea spovedaniilor au dat ajutor și pâr. Aurel Peculea, parohul Cergăului Mare, cu pâr. Dumitru Coțofanu, parohul local. — Credincioșii pâr. Silviu Raica, din *Tiar*, care nu de mult au închinat lui Dumnezeu lăcașul sfânt renovat, au avut parte în zilele 6-8 Noemvrie, de misiuni. Le-a ținut pâr. Dr. Simion I. Crișanu, prof. Blaj, care a avut mângăierea să vadă pe credincioșii comunei cu mic cu mare luând parte la această baie spirituală și împăcându-se cu bunul Dumnezeu, pentru triumful păcii și-al dreptății. — Lăudat să fie Dumnul pentru toate!

Manifestație religioasă în Maramureșul nostru. De ziua Crucii din acest an, peste 10.000 de credincioși, intelectuali și plugari, alături de alți muncitori cu palma, de pe Iza și de pe Valea Vișeuului, au alergat la *Dragomirești* să asculte cuvânt de învățătură creștină și să se închine Crucii Domnului. Cu vestirea cuvântului s'a ostenit Cuv. Sa P. Gavril Sălăgeanu, ieromonah basilian dela Moiseiu. S'au mărturisit și cuminecat 1875 de inși după care s'au întors cu toții la vetrele lor cu inimile mângăiate și cu sufletele întărite.

Fapte de arme române. Privitor la luptele de pe frontul de răsărit, agenția *Rador* (11, XI, 43) e informată din Berlin, că la capetele de debarcare dela *Kerci*, a fost respins de trupele germane și române un puternic atac bolșevic. Se notează textual: Cu acest prilej vânătorii de munte s'au distins încă odată, cucerind printr'un contra-atac navalnic o poziție situată pe înălțimi și apărată de forțe sovietice mult superioare ca număr.

Intenții camuflate. Patriarhul moscovit *Serghe*, după cum știe Biroul Internațional de Informații, are de gând să petreacă o vreme și în Turcia, după ce va da pe la Ierusalim și Cairo. Scopul vizitei sale în Turcia ar fi, spune-se, luarea de contact cu patriarhul ortodox din Fanar. Cercurile politice turce nu-s prea încântate de această vizită, care le aduce aminte că vechea politică țaristă se folosea în scopurile sale de expansiune nu numai de ideea panslavistă ci și de preținse pretexte ortodox-religioase. Cunoscuta atitudine a bolșevismu-

lui față de biserică și religie îndrituește convingerea că de astădată cu atât mai vărtos prețioasele pretexte religioase servesc exclusiv la camuflarea intențiilor politice. — Dela „tovarășul” cu mitră și cruce vlădicească, e de așteptat orice.

Locale. Duminecă viitoare, de praznicul Intrării în Biserică a Maicii Domnului, va predica în catedrală pâr. *Liviu T. Chinezu*, rectorul Academiei Teologice.

Sărbătoarea artileriei române În Noemvrie c., se împlinesc 100 de ani de când Domnitorul Țărilor Române de pe atunci, Gheorghe Bibescu, fiind în vizită la Constantinopol, a primit în dar dela Sultanul turcesc 4 tunuri de bronz. Intorcându-se acasă, Domnitorul român, în 10 Noemvrie 1843, primește în armata română cu gradul de căpitan, pe rusul Pavel Lenz, pe care-l însărcinează cu instrucția artileriei. Și cu aceasta a luat naștere artileria română, ce s'a tot dezvoltat până astăzi, când își prăznuiește centenarul. Laudele ce i se aduc de presă și dela tribune sărbătorești le merită deplin.

Sinod protopopesesc pe graniță. Credincioșii noștri din *Vălișoara* (jud. Cluj-Turda) nu vor uita niciodată zilele de 16—19 Oct. c., când s'au aranjat aci sfinte misiuni populare, ținute de pâr. *Ion Traica*, totodată, de încheierea lor având loc și sinodul preoțesc de toamnă al tractului Iara. La sf. liturghie din ziua sinodului a predicat pâr. *Iaric Deacu* protopopul districtului. După sf. liturghie a ținut o meditație pentru preoți pâr. Gr. Geaflea. Conferința, cu subiect general, a ținut-o pâr. Emil Dulău. Parohul local, pâr. *Vincențiu Sima*, care numără acum 37 de ani de slujbă la altarul Domnului, s'a bucurat îndeosebi de cinstea ce l-au făcut-o dânsului Frații în Hristos, intrunindu-se în parohia sa și de astădată, ca acum 11 ani. (ed).

Convertire la catolicism. După cum ne-au informat zările noastre după niște agenții streine, *Sir Samuel Hoare*, ambasadorul Marelui Britanii la Madrid, s'a convertit la catolicism. Această convertire pare a fi avut loc în urma unor studii pe care *Sir Samuel Hoare* le-ar fi făcut în tovărășia unui distins benedictin spaniol. Toate drumurile duc la Roma! (iv).

Cu „Astra” la Ciufud. Elevii cl. VII și VIII dela Școala normală de băieți, conduși de Profesorii Vasile Popp și Dr. Simion I. Crișanu, și însoțiți de dl Micu, pretorul plasei, au descins în Ciufud cu un foarte dragut program distractiv. Au vorbit dl V. Popp arătând scopul vizitei viitorilor dascăli — în comuna în care înainte făcuseră cercetări monografice — și picurând în suflet nădejdi de mai bine. Dl Primpretor Micu a subliniat „Simțul datoriei” iar pâr. Crișanu a arătat „Rostul jertfei și puterea ei”. Elevul I. Gherman, cl. VIII a vorbit despre „Trecutul neamului” întrerupt fiind de cântece patriotice și declamări. Elevii cl. VII au jucat cu mult simț artistic piesa „Arvinte și Pepelea” Poporul i-a ascultat cu drag, iar la sfârșit pâr. Șarmășanu a mulțumit oaspeților pentru clipele de bucurie petrecute împreună.

Nu le trebuie Serghe de patriarh! Vlădiciei ortodocși Ruși aflători în surghiun prin Europa s'au intrunit la Viena sub președinția mitropolitului Atanasie al Belgradului. La această intrunire s'a formulat o rezoluție și s'a adresat un apel către credincioșii bisericii ruse ortodoxe, atât în rezoluție cât și în apel fiind veștejite — cum încreastă agenția *Rador* G, XI, 43 — fără cruțare simulacrul vădit al alegerii patriarhului dela Moscova, precum și întreaga politică bisericească a lui Stalin. Totodată, în baza dreptului canonic, această alegere este declarată ca fiind necanonică și deci ilegală. O atitudine asemănătoare cu cea luată la conferința dela Viena a bisericii ortodoxe ruse, a fost adoptată și de sinodul bisericii autocefale ortodoxe din Guvernământul General, de demnitarii bisericii din regunile ocupate din răsărit, de episcopul ortodox Ionas din Shanghai, de șeful bisericii ortodoxe ruse din Argentina și de alți demnitari ai bisericii ortodoxe.

De vânzare un dormitor complet cu marmoră, în stare bună. Blaj, Str. Regina Maria 15.

CARTI & REVISTE

P. GH. FIREZA S. I.: *Calea Crucii*. Lugoj: 1943. Pagini: 31. Prețul: 20 Lei.

Faptul că această cărțuie (nr. 19-20 din seria: *Mântuiește-ți sufletul*) apare acum (revizuită și recutată de pâr. N. Brinzeu) într'a patra ediție, dovedește mai limpede ca orice, că devoțiunea a cărei deprindere o recomandă și o lămurește pe seama tuturor, prinde și la noi tot mai mult teren. De ceea ce numai bucura se pot toți cei ce știu prețui cinstirea și trăirea Patimilor Domnului.

NIC. COMȘA: *Corespondența între Ion Micu Moldovanu și Ion Bianu*. Blaj. 1943. Pagini: 106. Prețul: 120 Lei.

După un frumos și documentat studiu introductiv asupra celor doue figuri luminoase cari au fost Ion Micu Moldovanu și Ion Bianu, pâr. Nic. Comșa tipărește 87 scrisori ale lui Bianu către Maestrul și binefăcătorul său și 23 ale acestuia către ucenicul său de pe vremuri, care și la bătrânețe (31. XII. 1910) se întorcea cu gândul „la măsura cea mică, la care doi copii pe lângă Dta, se hrăneau din porția adusă dela Seminar” (pag. 87). Depănarea acestor scrisori desvăluie nu numai un capitol din colaborarea dintre Blaj și București, ci și o întremătoare atmosferă de înaltă moralitate și de pilduitoare preocupări spirituale și naționale.

Dr. SEPTIMIU TODORANU: *Enigmele Providenței*. Blaj. 1943. Pagini: 27. Prețul: 40 Lei.

Vremile de viitor și întunec prin cari trecem, pun deseori probleme chinătoare. Autorul, răzimat pe considerațiuni biblice și dogmatice, răspunde, lămurit și cuprinzător, frământărilor sufletului sbuciumat al omului de totdeauna și mai ales a celui de azi. Se cetește cu plăcere și cu folos.

AURELIA SIMIONESCU: *Viermele de mătasă și Borangicul*. București. 1943 (Casa Școalelor). Pagini: 143. Prețul: 100 Lei.

Lucrare prinsă în haina tiparului după o experiență de 20 de ani. Ceea ce se și vede îndată ce începe cetitorul să-i urmărească firul expunerii. E scris pentru folosința gospodinelor și a școalelor în care se învață sericicultura și e de prevăzută că va sluji multidei care preocupă pe autoare.

ISOPIA. (Casa Școalelor). București. 1943. Pagini: 106. Prețul: 80 Lei.

Veșnic interesanta viață a lui Esop, cu neameuit de înțeleptele lui fabule, sunt scoase de Casa Școalelor pe piața literelor române într'un chip ce face cinste editurii. Cartea aceasta va fi cetită cu drag și de mici și de mari.

„MISIONARUL”, Organ al Operei pentru Prop. Credinței. Lugoj 1943.

Primum numărul mai nou al organului *Operei P. pentru Propagarea Credinței*, organ ce — durer — dela anul 1941 nu mai apare decât odată la an. Găsim la locul prim frumosul apel, emis de Ziua Misionară a anului 1943, de Exc. Sa Celsus Constantin. Secretarul Congregației de Propaganda Fide, Președinte al Operei pontificale pentru Propagarea Credinței. Spicuindu-l mai departe, găsim în „Misionarul” rezultatul colectei din anul 1942 pe dieceze, parohie de parohie, iar în arhidieceză și la Beiuș, școală de școală. „Misionarul” merge la toate parohiile, încât toți preoții se vor putea delecta de cele cuprinse în el. Darea de seamă din arhidieceză este cu deosebire interesantă și îmbucurătoare. Noi ținem să scoatem în evidență lucrul principal: rezultatul final. Ascultați toți și vă bucurați: colecta anului 1942, inclusiv un mic sold rămas la Abrud din 1941, a atins suma de 1,004,364 Lei (un milion patru mii treisute șasezeci și patru). Onoare tuturor aceluia, cari au ostenit în interesul sfintei cauze și aceluia, cari și-au dat obolul cu atâta generozitate. Sperăm că anul acesta nu vom rămâne în urma trecutului.

Telefonul „Unirii”

Oficiul parohial, Zgribești. Confirmăm primirea abonamentului pe 1943.

S. Nilca, Sebeș. Am primit 300 Lei în contul abonamentului.

C. Mihuțiu, Rechițova. Am primit 1050 Lei. Abonamentul este achitat până la 31 XII 1942.

I. P. S. Bălan, Lugoj. Vă rugăm primiți călduroase mulțumite pentru suma ce ne-ați trimis în contul abonamentului.